

Sygn. akt V CSK 462/18

POSTANOWIENIE

Dnia 22 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Trzaskowski

w sprawie z powództwa K. Z.
przeciwko [...] Szpitalowi Specjalistycznemu im. [...] w W. i Wojewódzkiemu
Szpitalowi Specjalistycznemu im. [...] w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 22 sierpnia 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 9 maja 2018 r., sygn. akt I ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i nie
obciąża powódki kosztami postępowania kasacyjnego na rzecz
pозwanych.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w W. zasądził solidarnie od pozwanych [...] Szpitala Specjalistycznego im. [...] w W. oraz Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. [...] w W. na rzecz powódki K. Z. kwotę 210.000 zł, obejmującą 150.000 zł z tytułu zadośćuczynienia oraz 60.000 zł z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej, umorzył postępowanie co do żądania zasądzenia sumy pieniężnej łącznie w wysokości 990.000 zł na wskazany przez powódkę cel społeczny i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

Wyrokiem z dnia 9 maja 2018 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację.

W skardze kasacyjnej, w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, powódka wskazała przyczyny kasacyjne określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. W jej ocenie w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne „w zakresie zarzutów naruszenia art. 446 § 3 k.c., art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.”, co wiąże się ze znaczącymi rozbieżnościami w orzecznictwie w zakresie wysokości zasądzanych odszkodowań i zadośćuczynień za śmierć osoby bliskiej, które mogą rodzić wątpliwości odnośnie do równości obywateli wobec prawa (kwoty zadośćuczynień wahają się od kilkudziesięciu tysięcy do kilku milionów). Dlatego zasadne jest wypowiedzenie się przez Sąd Najwyższy w kwestii tego, jak obecnie powinna kształtować się wysokość tych świadczeń, tak by miały wymierny a nie tylko symboliczny charakter, a także wypowiedzenie się co do tego, czy długość postępowania sądowego, a co za tym idzie - dodatkowe udręczenie osoby uprawnionej do zadośćuczynienia i nakład jej starań w toku procesu, związany z kosztami oraz ograniczający możliwości zarobkowe, mają wpływ na wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia.

Zdaniem powódki, istnieje także potrzeba wykładni art. 446 § 2 k.c. budzącego poważne wątpliwości i wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów co do stosunku wysokości określonego w nim świadczenia do zakresu obowiązku alimentacyjnego określonego w art. 135 § 2 k.r.o. (art. 446 § 2 k.c. odwołuje się do „potrzeb poszkodowanego”, a art. 135 k.r.o. - do „usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego”), jak również co do tego, czy odmowa wykonywania pracy zarobkowej przez wdowę wcześniej całkowicie utrzymywaną przez zmarłego może stanowić przyczynienie się do szkody.

W ocenie powódki, skargę kasacyjną uznać trzeba za oczywiście zasadną w zakresie zarzutu naruszenia art. 381 k.p.c., gdyż nawet jeżeli strona była reprezentowana w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji przez profesjonalnego pełnomocnika, a o potrzebie powołania dalszych dowodów dowiedziała się z uzasadnienia orzeczenia tego sądu, może to uczynić przed sądem odwoławczym. *In casu* jest to szczególnie uzasadnione, gdyż doszło do zaginięcia IV tomu akt postępowania, którego treści nie udało się w pełni odtworzyć. Negatywne następstwa procesowe tego zdarzenia i niemożliwości

pełnej rekonstrukcji akt nie powinny obciążać jedynie powódki, na której spoczywa ciężar dowodu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z art. 398¹ § 1 k.p.c. wynika, że skarga kasacyjna przysługuje co do zasady od prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji, a więc orzeczeń wieńczących dwuinstancyjne postępowanie sądowe, w którym sądy obu instancji dysponują pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. Jednakże zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania tylko wtedy, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W zamyśle ustawodawcy skarga kasacyjna stanowi zatem nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i stosowania prawa. Wyłączną podstawą oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania są wskazane w niej przyczyny kasacyjne wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.).

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący, który jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał przyczynę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., powinien odpowiednio sformułować zagadnienie prawne, wskazać przepisy prawa, na których tle zagadnienie się wyłoniło oraz przedstawić argumentację jurystyczną uzasadniającą możliwość rozbieżnych ocen prawnych oraz świadczącą o istotności tego zagadnienia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, Nr 1, poz. 11; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.; z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, nie publ.). Zagadnienie jest istotne, jeżeli jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla ukierunkowania praktyki sądowej i rozstrzygnięcia sprawy, w której zagadnienie powstało (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 września 2012 r., II CSK 180/12, nie publ. oraz z dnia

2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, nie publ.), wywołuje poważne wątpliwości, a zarazem nie było dotychczas rozstrzygnięte w judykaturze albo dotychczasowe orzecznictwo wymaga zmiany (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.).

Zagadnienie przedstawione przez powódkę nie czyni zadość wskazanym wymaganiom, kwestie bowiem w nim poruszane były już - co niemal całkowicie pominięto w skardze - wielokrotnie przedmiotem analizy Sądu Najwyższego. W szczególności w dotychczasowym orzecznictwie wyjaśniono - co uwzględnił Sąd Apelacyjny (por. s. 36-37 uzasadnienia) - że podobne przypadki powinny być oceniane w miarę możliwości jednolicie (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2014 r., III CSK 307/13, nie publ., z dnia 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, nie publ., z dnia 15 maja 2015 r., V CSK 493/14, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CSK 448/16, nie publ., z dnia 7 lutego 2019 r., II CSK 1/18, nie publ. i z dnia 27 marca 2019 r., V CSK 77/18, nie publ.), przy czym w sprawach rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy ostatecznie zasądzone sumy zadośćuczynienia w razie śmierci osoby bliskiej (rodziców małoletnich dzieci i małżonków) oscylowały wokół kwot 100.000 - 200.000 zł (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, nie publ., z dnia 7 lutego 2019 r., II CSK 1/18, nie publ. i z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CSK 448/16, nie publ. i tam przywoływane orzecznictwo), choć zdarzają się także kwoty niższe (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 595/14, nie publ.). W orzecznictwie zwraca się też niekiedy uwagę, że więzi osobiste i rodzinne, jakie nawiązują się pomiędzy ludźmi w związku z zawarciem przez nich małżeństwa są mniej ścisłe niż w relacjach rodzice-małoletnie dzieci, co prowadzi do zasądzania nieco niższych kwot (por. wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2015 r., V CSK 493/14, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CSK 448/16, nie publ. i z dnia 7 lutego 2019 r., II CSK 1/18, nie publ.).

Wszystko to nie podważa jednak konieczności uwzględnienia okoliczności indywidualnego przypadku (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, nie publ., z dnia 27 czerwca 2014 r., V CSK 445/13, nie publ., z dnia 26 listopada 2014 r., III CSK 307/13, nie publ., z dnia 27 listopada 2014 r., IV CSK 112/14, nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego

2018 r., I CSK 634/17, nie publ.), gdyż o ostatecznej wysokości zadośćuczynienia powinien decydować stopień natężenia doznanej krzywdy, na który ma wpływ przede wszystkim: stopień bliskości osoby uprawnionej względem zmarłego, wiek uprawnionego, intensywność więzi między nim a zmarłym, skala bólu i cierpień przeżywanych przez uprawnionego, w tym ewentualne wystąpienie zaburzeń, stopień negatywnego wpływu śmierci osoby najbliższej na życie uprawnionego i umiejętność odnalezienia się w nowej sytuacji, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, nie publ., z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, nie publ., z dnia 18 czerwca 2014 r., V CSK 418/13, nie publ., z dnia 27 czerwca 2014 r., V CSK 445/13, nie publ., z dnia 18 lipca 2014 r., IV CSK 631/13, nie publ., z dnia 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, z dnia 15 maja 2015 r., V CSK 493/14, nie publ., z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 594/14, nie publ., z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CSK 448/16, nie publ., z dnia 22 lutego 2018 r., I CSK 377/17, nie publ., z dnia 7 lutego 2019 r., II CSK 1/18, nie publ., z dnia 24 kwietnia 2019 r., IV CSK 45/18, nie publ.). Ogólny poziom życia społeczeństwa ma o tyle znaczenie, o ile wpływa na wynikające z zasądzonej sumy możliwości nabywcze uprawnionego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia 2015 r., III CSK 173/14, nie publ. i z dnia 7 kwietnia 2017 r., V CSK 448/16, nie publ.), najistotniejsza bowiem jest funkcja kompensacyjna zadośćuczynienia (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 r. III CSK 279/10, nie publ., z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, nie publ., z dnia 27 listopada 2014 r., IV CSK 112/14, nie publ., z dnia 15 maja 2015 r., V CSK 493/14, nie publ., z dnia 7 lutego 2019 r., II CSK 1/18, nie publ., z dnia 27 marca 2019 r., V CSK 77/18, nie publ.). Zważywszy, że katalog czynników istotnych dla określenia rozmiaru krzywdy nie jest zamknięty, nie powinna też budzić wątpliwości zasadność uwzględnienia dodatkowego uszczerbku niemajątkowego związanego z koniecznością dochodzenia zadośćuczynienia na drodze sądowej, a zwykle dokonuje się to *implicite*. W sprawach, w których orzeka Sąd Najwyższy, szczególnie w procesach związanych ze szkodami medycznymi, długotrwałość postępowania jest okolicznością typową - m.in. w związku z koniecznością korzystania z opinii biegłych - a z istoty rzeczy u jego podstaw leży przeważnie negowanie przez pozwanych swej odpowiedzialności. Zachowanie

pozwanych Sąd Apelacyjny miał zresztą na względzie (por. s. 36 uzasadnienia), co odpowiada stanowisku Sądu Najwyższego, który uznaje, że stopień naganności postępowania sprawcy szkody może mieć znaczenie dla rozmiaru krzywdy (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2014 r., IV CSK 631/13, nie publ. i z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 595/14, nie publ.).

Także w odniesieniu do stosownego odszkodowania przewidzianego w art. 446 § 3 k.c. wskazuje się, że sądy powinny w miarę możliwości dokonywać jednolitej oceny zbliżonych stanów faktycznych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2019 r., IV CSK 149/18), choć zarazem zwraca się uwagę, iż szczególny charakter szkody rekompensowanej stosownym odszkodowaniem oznacza potrzebę daleko idącej indywidualizacji zakresu świadczeń przysługujących na podstawie art. 446 § 3 k.c., bowiem rozmiar stosownego odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej jest uzależniony od rozmiarów ujemnych następstw natury majątkowej, zarówno już istniejących, jak i dających się przewidzieć, w świetle zasad doświadczenia życiowego, w przyszłości, z uwzględnieniem statusu majątkowego zmarłego i jego możliwości zarobkowych oraz stanu zdrowia osoby uprawnionej, jej wieku, warunków i trudności życiowych, stosunków rodzinnych i majątkowych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2012 r., II CSK 677/11, nie publ., z dnia 20 sierpnia 2015 r., II CSK 594/14, nie publ., z dnia 6 lutego 2018 r., IV CSK 76/17, nie publ., z dnia 22 lutego 2018 r., I CSK 377/17, nie publ., z dnia 31 maja 2019 r., IV CSK 149/18; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 r., IV CSK 335/18, nie publ.). Stosownie do utrwalonego stanowiska odszkodowanie z art. 446 § 3 k.c. obejmuje te elementy szkody, które nie ulegają uwzględnieniu przy zasądzeniu renty, o której stanowi art. 446 § 2 k.c. Są to szeroko pojęte szkody majątkowe, często nieuchwytnie lub trudne do obliczenia, prowadzące do znacznego pogorszenia sytuacji życiowej osoby najbliższej, obejmujące wszelkie niekorzystne zmiany bezpośrednio w sytuacji materialnej najbliższych członków rodziny zmarłego, jak też zmiany w sferze dóbr niematerialnych, ale wyłącznie takie, które rzutują na ich sytuację materialną (np. konieczność ponoszenia wydatków na zaspokojenie potrzeb, które wcześniej zaspokajała osoba najbliższa, utrata możliwości uzyskania pomocy przy prowadzeniu gospodarstwa domowego), przy

czym ocena zakresu pogorszenia sytuacji życiowej członka rodziny, nie może się odnosić tylko do stanu z dnia śmierci poszkodowanego, ale musi prowadzić do porównania hipotetycznego stanu odzwierciedlającego sytuację, w jakiej w przyszłości znajdowałby się bliski zmarłego, do sytuacji w jakiej znajduje się w związku ze śmiercią poszkodowanego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 2012 r., II CSK 677/11, nie publ., z dnia 21 czerwca 2013 r., I CSK 614/12, nie publ. z dnia 26 czerwca 2013 r., II CSK 639/12, nie publ., z dnia 6 lutego 2018 r., IV CSK 76/17, nie publ., z dnia 22 lutego 2018 r., I CSK 377/17, nie publ., z dnia 31 maja 2019 r., IV CSK 149/18; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2019 r., IV CSK 335/18, nie publ.). Stosowne odszkodowanie w rozumieniu art. 446 § 3 k.c. musi wyrażać taką kwotę, która odczuwalna jest jako realne, adekwatne przysporzenie zarówno przez uprawnionego, jak i z obiektywnego punktu widzenia uwzględniającego ocenę większości rozsądnie myślących ludzi (por.m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2004 r., IV CK 445/03, M. Prawn. 2006, nr 6, s. 315, z dnia 11 lipca 2012 r., II CSK 677/11, nie publ., z dnia 6 lutego 2018 r., IV CSK 76/17, nie publ., z dnia 22 lutego 2018 r., I CSK 377/17, nie publ., z dnia 31 maja 2019 r., IV CSK 149/18).

Z dotychczasowego orzecznictwa wynika też jednolity pogląd, że określenie wysokości zadośćuczynienia za krzywdę stanowi kompetencję, której wykonywanie immanentnie wiąże się z pozostawieniem pewnej swobody decyzyjnej sądowi, i z tego względu zakwestionowanie przez Sąd Najwyższy kwoty zasądzonej przez sąd drugiej instancji z tego tytułu, może nastąpić tylko w razie rażącego odstąpienia przez sąd odwoławczy od ukształtowanej praktyki sądowej albo pominięcia istotnych kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 lutego 2018 r., I CSK 634/17, nie publ.), tudzież nieuwzględnienia wszystkich aspektów sprawy, ze skutkiem w postaci rażąco niewspółmiernego określenia jego wysokości (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 9 lipca 1970 r., III PRN 39/70, OSNCP 1971, Nr 3, poz. 53, z dnia 9 września 1999 r., II CKN 477/99, nie publ., z dnia 25 lipca 2000 r., III CKN 842/98, nie publ., z dnia 21 czerwca 2013 r., I CSK 614/12, nie publ., z dnia 27 listopada 2014 r., IV CSK 112/14, nie publ., z dnia 15 maja 2019 r., II CSK 146/18, nie publ.; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 25 sierpnia 2011 r., I CSK 54/11, nie publ.,

z dnia 27 marca 2018 r., V CSK 515/17, nie publ., z dnia 5 lipca 2018 r., I CSK 74/18, nie publ., z dnia 8 stycznia 2019 r., IV CSK 245/18, nie publ., z dnia 13 lutego 2019 r., IV CSK 335/18, nie publ. i z dnia 27 marca 2019 r., V CSK 77/18, nie publ.).

Powołanie się na przyczynę kasacyjną przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania przez stronę skarżącą, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany ich dotychczasowej wykładni, podania, w drodze stosownego jurydycznego wyводу, na czym owe wątpliwości polegają, a także że mają one poważny oraz rzeczywisty charakter i ich rozstrzygnięcie wiąże się z rozpatrywaną sprawą i jest istotne z punktu widzenia wyniku postępowania oraz publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m. in. postanowienia z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, nie publ., z dnia 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, nie publ., z dnia 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08, nie publ., z dnia 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15, niepubl., z dnia 20 maja 2016 r., V CSK 692/15, niepubl., z dnia 3 sierpnia 2017 r., IV CSK 85/17, nie publ., z dnia 7 grudnia 2017 r., I CSK 499/17, nie publ., z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, nie publ.).

Wskazane w skardze kasacyjnej wątpliwości i rozbieżności dotyczące wykładni art. 446 § 3 k.c. nie spełniają tych przesłanek, przede wszystkim dlatego, że nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Niezależnie od tego, jak ujmuje się relację między wysokością renty przewidzianej w art. 446 § 2 k.c., a zakresem obowiązku alimentacyjnego wynikającym z art. 135 k.r.o. (por. w tej kwestii wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r. III CSK 386/07, nie publ., z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, nie publ., w których wskazano, że zgodnie z art. 446 § 2 k.c., inaczej niż w art. 135 k.r.o., istotne są wszystkie potrzeby uprawnionego, których został pozbawiony w wyniku czynu niedozwolonego, rzeczywiście zaspokajane przez zmarłego, a nie tylko

potrzeby „usprawiedliwione”; por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 1995 r., III CRN 46/95, nie publ.), granice tych świadczeń wyznaczają możliwości zarobkowe i majątkowe zmarłego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2008 r. III CSK 386/07, nie publ. i z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 416/11, nie publ.), a właśnie ten czynnik - a nie zanegowanie potrzeb powódki albo ich usprawiedliwionego charakteru - zadecydował, w powiązaniu z otrzymywaniem przez powódkę renty rodzinnej, o negatywnym stanowisku Sądów obu instancji w odniesieniu do żądania zasądzenia miesięcznej renty (por. s. 39 uzasadnienia). Decydującego znaczenia nie miało też niewykonywanie przez powódkę pracy zarobkowej, gdyż Sąd Apelacyjny - zgodnie zresztą z orzecznictwem Sądu Najwyższego - wskazał wyraźnie, że małżonkowie mieli prawo do tego, aby swoje role w rodzinie podzielić, i nie sposób czynić powódce zarzutów z tej okoliczności (por. s. 38).

Skarżąca nie wykazała też, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., a więc zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, nie publ.) oraz że w wyniku takiego naruszenia prawa zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, nie publ.; z dnia 2 czerwca 2016 r., III CSK 113/16, nie publ.; z dnia 27 października 2016 r., III CSK 217/16, nie publ.).

Dotyczący tej kwestii wywód jest gołosłowny, gdyż nie wyjaśniono w nim, dlaczego o potrzebie powołania dowodów - w ogóle zresztą w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ani w uzasadnieniu podstawy kasacyjnej naruszenia art. 381 k.p.c. nie skonkretyzowanych - powódka dowiedziała się dopiero z uzasadnienia Sądu Okręgowego. Skarżąca nie podjęła też nawet próby wykazania, w jaki sposób ewentualne uchybienie Sądu Apelacyjnego mogło wpłynąć na wynik sprawy, co było tym bardziej istotne, że Sąd ten wprowadził oddalił wnioski dowodowe jako spóźnione, jednakże odniósł się do nich pobocznie, zaznaczając, iż dokumenty złożone na etapie postępowania apelacyjnego nie dowodziły wysokości zadłużenia z tytułu umowy leasingu ani tego,

że powódka była zmuszona zbyć składniki majątku wspólnego (w tym nieruchomości i samochodów) po zaniżonej cenie. Z kolei argumentacja dotycząca zaginięcia tomu IV akt nie uwzględnia, że mógł on obejmować dokumentację tylko z okresu od 13 grudnia 2011 r. do 1 marca 2013 r. (por. k. 576-t. III i k. 802-t. V), podczas gdy kluczowy dla twierdzeń powódki dotyczących wysokości poniesionej szkody dowód w postaci aktu notarialnego dokumentującego umowę zamiany nieruchomości powódki na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu został sporządzony w dniu 27 marca 2013 r. Na marginesie warto też zauważyć, że podnoszona w uzasadnieniu zarzutów skargi kasacyjnej (podobnie jak w apelacji) okoliczność, że nieruchomość przy ul. Zbożowej 16 została zbyta w przymusowej sytuacji, w wyniku zajęcia jej przez komornika i „widma licytacji” (okoliczność ta nie została objęta ustaleniami, a w apelacji nie przytoczono dowodów na tę okoliczność, por. k. 2397 i n.), co miało doprowadzić do zamiany nieruchomości o wartości 1.200.000 zł na prawa o wartości 315.000 zł. mogłaby wskazywać - gdyby odpowiadała rzeczywistości - na rażące pokrzywdzenie powódki (blisko 4-krotne zaniżenie wartości) i powodować nieważność umowy zamiany (art. 58 § 2 k.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz - co kosztów - art. 102 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

jw